

Студент 4 курсу
факультету економіки і права ХНЕУ

РОЛЬ МЕНЕДЖЕРА В ПІДВИЩЕННІ ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Анотація. Доведено, що діяльність підприємства повинна бути ефективною та результативною. Головну увагу приділено діяльності суб'єкта управління. Запропоновано основні компетентності та якості менеджерів, володіння якими дозволить підвищити ефективність діяльності підприємства.

Аннотация. Доказано, что деятельность предприятия должна быть эффективной и результативной. Главное внимание уделено деятельности субъекта управления. Предложены основные компетентности и качества менеджеров, обладание которыми позволит повысить эффективность деятельности предприятия.

Annotation. Enterprise activity has been proved to be efficient and effective. The subject of management was emphasized. The basic competencies and qualities of managers, the possession of which will improve enterprise performance, have been offered.

Ключові слова: система управління підприємством, ефективність, результативність, менеджер, компетентності.

В умовах сучасної ринкової економіки процес діяльності підприємства повинен постійно розвиватися і вдосконалюватися для відповідності об'єктивним вимогам виробництва і реалізації товарів, ускладнення господарських зв'язків і значущості бажань споживачів.

Проблемами підвищення ефективності діяльності підприємства займалися такі вчені, як: В. Абчук, М. Альберт, М. Афанасьєв, Х. Віссем, Ю. Васильєв, П. Друкер, Г. Емерсон, Т. Лепейко, Дж. А. Макьярелло, М. Мескон, В. Набоков, В. Парахіна, А. Семенов, П. Сперроу, Ф. Тейлор, Л. Ушвицький, А. Файоль, Р. Фатхутдінов, Г. Форд, Ф. Хедуорі, Д. Ходкінсон та ін. [1 – 8]. Однак деякі аспекти підвищення ефективності діяльності підприємства вимагають подальшого розгляду й удосконалення.

Метою статті є теоретичне обґрунтування та вибір компетентностей та якостей, необхідних менеджеру, що в свою чергу приведе до підвищення ефективності діяльності підприємства загалом.

Ефективність – це відносна характеристика результативності діяльності конкретної керуючої системи, що відображається в різних показниках як об'єкта управління, так і власне управлінської діяльності (суб'єкта управління). Причому ці показники мають як кількісні, так і якісні характеристики. А результативність визначає здатність підприємства досягти поставленої цілі кінцевих результатів, задовольняючих потреби та утворюючих умови для стійкого розвитку підприємства [3, с. 228].

Діяльність підприємства повинна бути ефективною та спрямованою на кінцевий результат, тому визначимо зміст кожної категорії, однією з яких є система управління підприємством.

Система управління підприємством – це організований колектив фахівців, що виконує всі функції управління, що забезпечують досягнення цілей діяльності підприємства з використанням необхідної інформації, методів і техніки управління [1, с. 125].

Менеджери підприємств повинні залежно від обраного напрямку діяльності підприємства зміщувати центр уваги між системами показників ефективності діяльності підприємства.

Крім того, необхідно приділити значну увагу саме суб'єкту управління, тобто менеджеру.

Менеджер – це людина, що займає постійну управлінську посаду й наділена повноваженнями приймати рішення з певних видів діяльності організації, що функціонує в ринкових умовах. Термін "менеджер" має широке поширення і вживається стосовно: організатора конкретного виду робіт у рамках окремого підрозділу або програмно-цільової групи, керівника підприємства або його підрозділу, адміністратора будь-якого рівня управління, фахівця з управління виробництвом, підприємця-організатора у певній сфері, члена керівного складу фірми [6, с. 365].

Менеджери займають різні позиції в організації, вирішують різноманітні завдання, виконують зовсім неоднакові функціональні обов'язки. Така різноманітна діяльність зобов'язує менеджера бути компетентним фахівцем та володіти широким колом компетентностей та якостей.

Компетентність – поняття значно ширше і воно припускає володіння певними компетентностями. Поняття "компетентність" використовується для оцінки рівня кваліфікації людини в окремих питаннях. Компетентність – це володіння колом питань, в якому людина має певні знання, досвід, які дозволяють судити про що-небудь, визначають можливості, здібності, вміння людини у певній сфері діяльності [8, с. 223].

На основі узагальнення літературних джерел [1; 4; 6 – 8] автором було визначено перелік компетентностей менеджерів, володіння та реалізація яких в практичній діяльності дозволить підвищити ефективність діяльності підприємства.

У таблиці розглянуто головні компетентності та якості менеджера, які дають змогу підвищити ефективність діяльності підприємства.

Компетентності та якості менеджера, що впливають на підвищення ефективності діяльності підприємства

Компетентності та якості менеджера	Зміст компетентностей та якостей
Особистісні цінності і чітко поставлені особисті цілі	Менеджер щодня приймає рішення, засновані на особистих принципах. Вони повинні бути чіткими для твердого прийняття рішень та наведення переконливих аргументів підлеглим. На сьогоднішній день такими цінностями є ефективне виробництво, розкриття потенціалу співробітників і сміливість до нововведень
Організаторські здібності	Дозволяють менеджеру керувати як самим собою, так і іншими. Володіння собою означає раціональну оцінку і використання своїх фізичних і моральних можливостей, грамотне використання енергії, досвіду та часового ресурсу. Керівництво над підлеглими характеризується не тільки впливом на них для кращої організації роботи, але і підтримкою, що дозволяє розкрити потенціал працівників і направити його в потрібне русло
Навчання підлеглих	Діяльність менеджера спрямована на розвиток, навчання персоналу, що дозволить їм і підприємству в цілому досягти бажаних результатів. Підвищити ефективність роботи підлеглих можливо завдяки постійно налагодженому контакту та обміну інформацією між вищим керівництвом і нижчими підсистемами
Формування робочих груп	Раціональне використання знань, вмінь, навичок і досвіду персоналу дозволить досягти підприємству бажаних цілей. Для цього необхідно кваліфікованих фахівців об'єднати в робочі групи, створити колектив із сприятливим внутрішнім середовищем і в той же час ефективним робочим механізмом
Комунікбельність	Керівник повинен постійно спілкуватися з працівниками, при цьому кожен працівник повинен відчувати себе комфортно під час бесіди. Це дозволить керівництву з'ясувати необхідну інформацію про поточні проблеми на підприємстві, направити дії на їх виправлення
Ораторські здібності	Керівник повинен вміти переконувати співробітників в необхідності і важливості кожного з них і його діяльності. Він повинен вміти висловлювати свої думки таким чином, щоб кожному було зрозуміло, про що йде мова, і так, щоб підлеглі хотіли слідувати за ним і його ідеями
Ініціативність	Керівник повинен вміти мислити і приймати певні рішення самостійно, особливо в ситуаціях, які мають короткочасний характер. Він має бути сміливим і готовим йти на усвідомлений ризик, розраховуючи при цьому тільки на себе
Гнучкість	Змінюване ринкове середовище, новий колектив, зміни вимог до посади зобов'язує керівника бути готовим до деяких змін: підвищення кваліфікації, самонавчання, зміни методик управління відповідно до ситуації
Аналітичні здібності	Менеджер повинен вміти збирати й обробляти необхідну для його діяльності інформацію, а також робити висновки і приймати рішення, спираючись на ці висновки

Особистісні цінності і чітко поставлені особисті цілі менеджера впливають напряму на прийняття його рішень. Менеджер повинен бути організатором, що означає володіння цілим рядом здібностей: практичність, активність, наполегливість, спостережливість, організованість та рішучість. Він повинен навчати підлеглих, вирішувати виникаючі між ними конфлікти ще до їх появи, що може негативно вплинути на ефективність діяльності підприємства. Менеджер повинен раціонально формувати робочі групи таким чином, щоб кожен робітник міг відкрити та використати свій потенціал відповідно до головної цілі діяльності підприємства. Менеджер повинен бути комунікбельним та мати ораторські здібності, інформація, яку він оголошує повина бути почута та прийнята підлеглими як керівництво до дії. Він повинен бути аналітиком, вміти змінювати свої дії та рішення залежно від змін зовнішнього та внутрішнього середовища, а також ініціювати нові ідеї.

У подальших дослідженнях автор зосередить свою увагу на доцільності та повноті запропонованого набору компетентностей та якостей менеджерів на конкретному підприємстві.

Наук. керівн. Іпполітова І. Я.

Література: 1. Абчук В. А. Менеджмент / В. А. Абчук. – СПб. : Союз, 2002. – 463 с. 2. Афанасьєв М. В. Економіка підприємства [текст] : навч.-метод. посібн. / М. В. Афанасьєв. – Х. : ІНЖЕК, 2007. – 319 с. 3. Васильєв Ю. В. Теорія управління / Ю. В. Васильєв, В. Н. Парахина, Л. И. Ушвицкий. – 2-е изд. доп. – М. : Финансы и статистика, 2005. – 608 с. 4. Друкер П. Менеджмент / П. Друкер, Дж. А. Макьярелло. – М. : 2010. – 704 с. 5. Лепейко Т. І. Теоретико-методичні засади управління підприємством: забезпечення гнучкості [текст] : монографія / Т. І. Лепейко ; Укр. інж.-пед. акад. – Х. : [б. в.], 2012. – 220 с. 6. Набоков В. И., Основы менеджмента / В. И. Набоков, А. К. Семенов. – 5-е изд., перераб. и доп. – М. : Издательско-торговая корпорация "Дашков и Ко", 2008. – 556 с. 7. Фатхутдинов Р. А. Стратегический менеджмент / Р. А. Фатхутдинов. – 7-е изд., испр. и доп. – М. : Дело, 2005. – 448 с. 8. Ходкинсон Д. П. Компетентная организация: психологический анализ процесса стратегического менеджмента / Д. П. Ходкинсон, П. Р. Сперроу ; пер. с англ. – Х. : Изд. Гуманитарный Центр, 2007. – 392 с.